

Crna Gora
Uprava za vode

Adresa: Bulevar Revolucije 24,

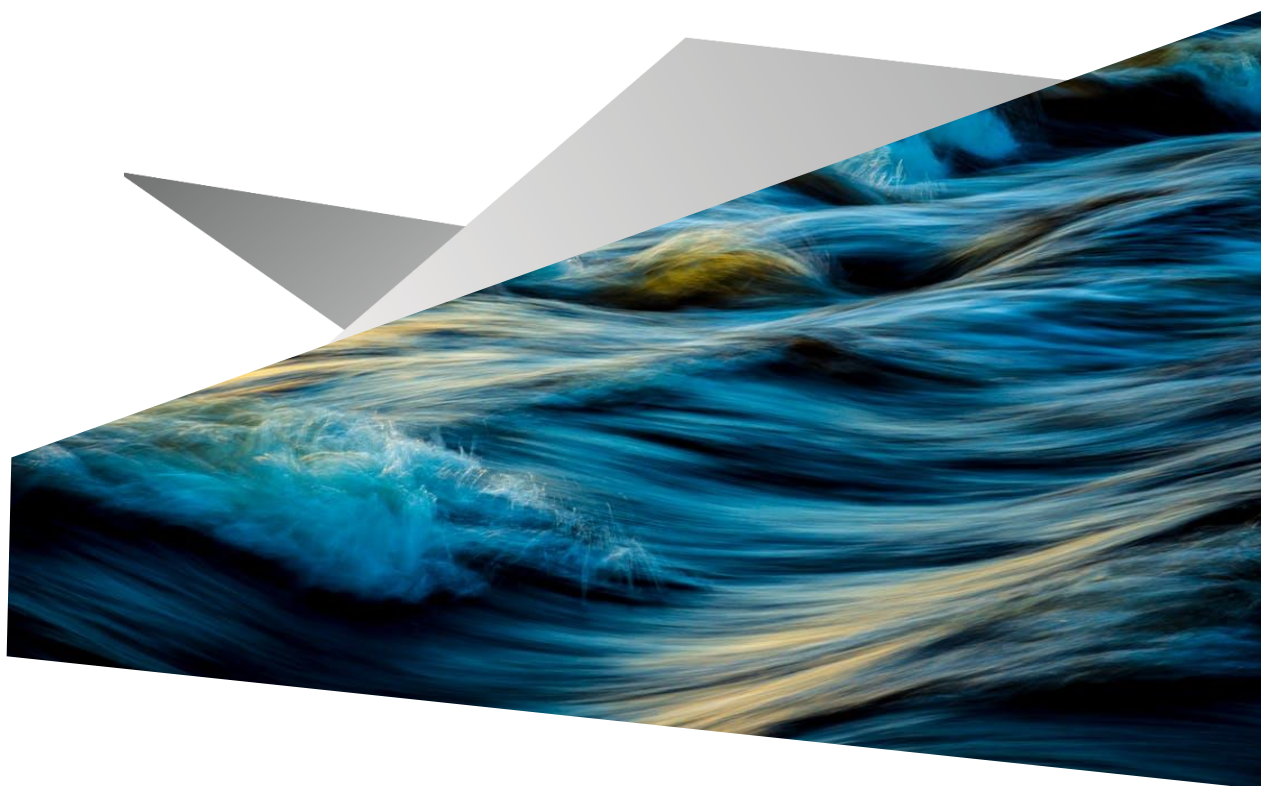
81000 Podgorica, Crna Gora

tel: +382 20 224 593

fax: +382 20 224 594

www.upravazavode.gov.me

PLAN DAVANJA KONCESIJA U OBLASTI VODI

Podgorica, mart 2020. godine

Predlog

Na osnovu čl. 7 stav 1 Zakona o koncesijama („Službeni list CG“, br. 8/09 i 73/19), Vlada Crne Gore, na sjednici od _____ 2020. godine, donijela je

PLAN DAVANJA KONCESIJA U OBLASTI VODA ZA 2020. GODINU

Planom davanja koncesija omogućava se uvođenje procedure davanja koncesija u oblasti voda, kao oblika podsticanja privatnih investicija u obavljanju privrednih djelatnosti od javnog interesa radi postizanja optimalne valorizacije prirodnih resursa.

Takođe, jedan od ciljeva je i uspostavljanje transparentnih uslova za davanje koncesija u cilju ravnopravnosti svih zainteresovanih subjekata, odnosno učesnika u postupku davanja koncesija u oblasti voda, kao i stvaranje uslova za rješavanje otvorenih pitanja od značaja za ostvarivanje prava na koncesiju.

Primjenom zakonskih i drugih propisa neophodno je pristupiti sprovođenju procedure za dodjelu koncesija pod jednakim, transparentnim i nediskriminatorskim uslovima, uz nadoknadu koja mora biti adekvatna valorizaciji prirodnog bogatstva, kako bi se na optimalan način koristili vodni resursi. Međutim, mora se voditi računa da se korišćenje prirodnih resursa odvija na održiv način.

Dosadašnja iskorišćenost vodnih resursa i realna mogućnost njihovog daljeg i optimalnijeg korišćenja nameću potrebu za njihovim daljim istraživanjima, izgradnjom, eksploatacijom i korišćenjem u skladu sa savremenim dostignućima nauke, tehnike i tehnologije i racionalnim upravljanjem prema međunarodnim standardima.

U tom cilju Vlada Crne Gore donosi jednogodišnji Plan davanja koncesija koji se odnosi na analizu i ocjenu postojećeg stanja i to u pogledu opisa predmetnih koncesija, lokacija na kojima se može vršiti koncesiona djelatnost i rokovima za objavljivanje javnih oglasa za davanje koncesija.

I. Koncesije u oblasti voda za 2020. godinu

Koncesije na javnom vodnom dobru definisane su Zakonom o vodama, a što je u skladu sa čl. 6 stav 1 i 2 Zakona o koncesijama, kojim je uređen način i postupak dobijanja koncesije za korišćenje prirodnih bogatstava.

Shodno čl. 134 Zakona o vodama, a u vezi čl. 6 stav 1 i 2 Zakona o koncesijama, predmeti koncesija u oblasti voda za 2020. godinu za koje se može pokrenuti postupak dodjele koncesija čine vode koje predstavljaju posebnu upotrebu voda, i to:

❖ Korišćenje dijela voda za potrebe flaširanja, odnosno pakovanja ili dopremanja vode u komercijalne svrhe, za

- izvorište »Zmajevac« - Opština Šavnik,
- izvorište »Šanik« - Opština Nikšić,
- izvorište »Bukovik« - Morakovo, Opština Nikšić,
- izvorište »Ravnjak« - Opština Mojkovac,
- izvorište »Lučičko vrelo« - Opština Rožaje.

❖ Eksploatacija rječnih nanosa (šljunka i pijeska) iz korita rijeka Lim i Grnčar

- za rijeku Grnčar planom su obuhvaćene 3 lokacije za eksploataciju rječnog nanosa, i to: Grnčar I, Grnčar II i Grnčar III.
- za rijeku Lim planom je obuhvaćeno 10 lokacija za eksploataciju rječnog nanosa, i to: Zaton, Pašića Polje, Srđevac, Lukavice, Luge, Donja Ržanica, Vinicka, Navotina, Lukin Vir i Lug Rakića.

Postupak za davanje koncesija pokreće se u skladu sa godišnjim planom iz čl. 7 Zakona o koncesijama. Međutim, zainteresovano lice može podnijeti inicijativu za pokretanje postupka davanja koncesije, nakon čega će nadležni organ ocijeniti opravdanost zahtjeva za sprovođenje postupka davanja koncesije.

Shodno odredbama čl. 41 stav 1 Zakona o koncesijama, inicijativu postupka davanja koncesije, koja nije sadržana u Planu iz čl. 7 stav 1 ovog zakona, može pokrenuti zainteresovano lice. Uprava za vode može obrazovati komisiju za ocjenu inicijative za pokretanje postupka davanja predmetne koncesije. Ukoliko inicijativa bude prihvatljiva od strane komisije, podnosilac zahtjeva je u obavezi uraditi Studiju ekonomske opravdanosti investicije, koja treba da sadrži i analizu opravdanosti ostvarivanja javnog interesa davanjem koncesije, sa pokazateljima da koncesija obezbjeđuje javni interes i analizu alternativnih mogućnosti pružanja usluga. Navedena Studija predstavlja ključni dokument za utvrđivanje javnog interesa i pokretanja procedure dodjele koncesije. Ukoliko Studija pokaže opravdanost investicije, Uprava za vode može ocijeniti inicijativu prihvatljivom i otpočeti sa izradom Koncesionog akta, u skladu sa zakonom.

1. Korišćenje dijela voda za potrebe flaširanja, odnosno pakovanja ili dopremanja vode u komercijalne svrhe

Na značaj davanja koncesija u oblasti flaširanja vode, ukazuju činjenice da se radi o izgradnji objekata čiste tehnologije, što je izuzetno značajno sa ekološkog aspekta, zatim o korišćenju voda kao obnovljivog prirodnog resursa, izvozno orijentisanim programima, u smislu smanjenja spoljno-trgovinskog deficita, zapošljavanju i ubrzanom razvoju, najčešće manje razvijenih područja Crne Gore, kao i plaćanju koncesionih naknada za korišćenje voda, čime se na najbolji mogući način valorizuje ovaj prirodni resurs.

Veoma bitan činilac koji utiče na realizaciju flaširane, odnosno pakovane vode je tržište voda za piće koje obuhvata ponudu i tražnju tih voda. Tražnja za pakovanom vodom za piće uslovljena je brojnim činiocima: brojem stanovnika, starosnom strukturom, školskom spremom, stepenom urbanizacije, kupovnom moći potrošača, kvalitetom vode za piće iz vodovoda, kvalitetom života potrošača, brige o zdravlju i dr.

U ovom planu sadržana su izvorišta gdje je koncedent raskinuo ugovore o koncesijama i shodno zaključku Vlade Crne Gore pokrenut je postupak izbora novih koncesionara za izvorišta: Zmajevac, Šanik, Bukovik, Ravnjak i Lučičko vrelo.

1.1. Izvorište „Zmajevac“, Opština Šavnik

Izvorište „Zmajevac“, Opština Šavnik, nalazi se na prostoru sela Donja Bukovica-Opština Šavnik, oko 50 metara zapadno od puta Šavnik-Žabljak preko Slatine. Kota terena na mjestu isticanja vode je 1307,90 mnm. Koordinate izvorišta „Zmajevac“ X= 4 762 675 Y= 6 595 500 Z=1307,90 mnm.

Sliv izvorišta „Zmajevac“ nalazi se na krajnjem jugoistočnom dijelu Bukovičke gore, na dijelu terena koje bi po topografskim osnovama 1:25000 mogli nazvati prelazom od Bukovičke gore ka Ivici. Sliv je okonturen prema sjeveru vrhom Strmac (k.1579mnm), prema zapadu kotom 1673, dalje ka jugu Velikim modrim rtom (k. 1758mnm) i prema istoku se zatvara sjeverno od V. Barne i Božanića brda. Površina topografskog sliva izvorišta Zmajevac iznosi oko 1,5km². Izvorište Zmajevac predstavljaju dva izvora na međusobnoj udaljenosti od oko 4-5 metara. Ovi izvori ističu iznad puta Šavnik-Žabljak preko Slatine, oko 2,5km južno od raskršća za Tušinu u Donjoj Bukovici.

U slivnom području izvorišta Zmajevac osim par napuštenih katunskih koliba, zapadno od izvorišta, nema drugih objekata. Dakle radi se o nenaseljenim prostorima, što je povoljno sa aspekta trajnog očuvanja kvaliteta voda.

1.2. Izvorište „Šanik“, Opština Nikšić

Karstno izvorište „Šanik“, Opština Nikšić, nalazi se u selu Nudo 500 m jugozapadno od osnovne škole. Kota terena u izvorišnoj zoni je 380 metara nad morem. Površina sliva izvorišta „Šanik“ iznosi oko 1,2km². Izvorište „Šanik“ je razbijeno izvorište. Izvor „Šanik“ odnosno projektovani vodozahvat nalazi se na rječnoj terasi rijeke Zaslavnice, nizvodno 500m

od osnovne škole u selu Nudo, Opština Nikšić, sa koordinatama: X= 6 546 425 Y= 4 725 775 Z=380 mnm.

Sliv izvorišta „Šanik“ nalazi se na prostoru brda Pobilj. Sliv je okonturen prema sjeveroistoku koritom rijeke Zaslavnice, jugozapadno vrhovima brda Pobilj. Prirodne okolnosti i lokacija ovog izvorišta čini ovu lokaciju izuzetno atraktivnom za razvoj čitavog kraja, kako sa ekonomskog efekta tako i sa aspekta privrednog razvoja.

Nakon dobijene predmetne koncesije, koncesionar je u obavezi da sprovede istražne radove za Glavni projekat fabrike u skladu sa vodnim uslovima, a posebno: detaljna geodetska snimanja, dodatna mjerenja izdašnosti izvora, praćenje kvaliteta vode i njene stabilnosti i druge radove u skladu sa Zakonom.

Minimalna izdašnost izvorišta je cca 15 l/s, a dio izvorskih voda koji se može koristiti za potrebe flaširanja vode u komercijalne svrhe ne može biti veći od količine $Q = 5$ l/s. Kvalitetne izvorske vode zahvatale bi se na samom izvorištu odgovarajućim tipom kaptaže.

1.3. Izvorište „Bukovik“- Morakovo, Opština Nikšić

Izvorište „Bukovik“ nalazi se u Gornjem Morakovu, selu koje pripada Nikšićkoj Župi. Zona isticanja samog izvorišta smještena je na sjeverozapadnoj padini planine Miljevac (1803 mnm), na nadmorskoj visini od 994 mnm, sa koordinatama X= 6 598 469 Y= 4 728 786

Naime, radi se o planinskom, nenaseljenom i gotovo pustom području bez postojanja saobraćajne infarstrukture, sa potpunim odsustvom kako stalnih tako i privremenih naselja, sa nedinutom prirodom oslobođenom čak i uticaja poljoprivrede i stočarstva, koji bi mogli negativno uticati na kvalitet podzemnih voda izvorišta Bukovik. Samim tim izvorište „Bukovik“ predstavlja danas veoma rijetku pojavu potpuno netaknute prirode.

Potencijalni investitor se obavezuje obezbijediti sve geodetske, geološke, hidrogeološke, geotehničke i seizmičke, klimatološke, hidrološke i druge podloge, kao i projekte građevinskih i tehnoloških radova, opreme i kadrova, u skladu sa Zakonom.

1.4. Izvorište „Ravnjak“, Opština Mojkovac

Vrelo Ravnjak izvire ispod grebena Krstac, u dolini Mojkovačke Bistrice, ispod magistralnog puta Mojkovac-Žabljak. Vrelo Ravnjak nalazi se pored Nacionalnog parka „Durmitor“ na relativno velikoj nadmorskoj visini, ispod visoke planine Sinjavine, što mu daje povoljan geografski i ekološki položaj. Vode ovog vrela otiču u rijeku Taru, u koju se ulivaju na oko 2 km nizvodno. Kote terena u slivu su iznad 1600 mnm, dok je kota izvorišta oko 830 mnm. Lokacija izvorišta Ravnjak nalazi se oko 18 km od Mojkovca. Neposredno uz izvorišnu zonu prolazi magistralni put Mojkovac-Žabljak, koji u infrastrukturnom pogledu predstavlja veliku pogodnost za komercijalizaciju ove vode. Naime, u Mojkovcu se put veže na željezničku prugu Beograd - Bar, a time i na mediteransku luku Bar i na međunarodno željezničko čvorište u Beogradu.

Vrelo Ravnjak (primarno mjesto isticanja vode) nalazi se u nenaseljenom kraju, neposredno ispod visokih i strmih litica jugoistočnog oboda planine Sinjavine. Što znači da je prostor oko izvorišta nenaseljen, što je velika prednost ako se uzmu strogi propisi pri uspostavljanju zaštitnih zona izvorišta.

Položaj vrela Ravnjak ima povoljne preduslove za realizaciju planiranog investicionog plana.

1.5. Izvorište „Lučičko vrelo“, Opština Rožaje

Uprava za vode u ime koncedenta, zbog neizvršavanja ugovorenih obaveza, raskinula je Ugovor o koncesiji po BOT aranžmanu za korišćenje dijela voda sa izvorišta „Lučičko vrelo“ u opštini Rožaje za flaširanje u komercijalne svrhe sa koncesionarom „Aqua Plus Pro Vita“ d.o.o. iz Rožaja.

Dana 21.02.2020. godine podniet je zahtjev od strane „Kvatro RH“ d.o.o. iz Rožaja za pokretanje inicijative za dodjelu koncesije za izvorište „Lučičko vrelo“ opština Rožaje.

Izvorište Lučičko vrelo nalazi se na zemljištu u državnoj svojini. Na samom izvorištu sagrađena je kaptaža u vidu betonskog rezervoara iz kojeg se voda distribuira cjevovodom do fabrike za proizvodnju i flaširanje vode. Izvor se nalazi na sjevernim padinama Kosmatice, pored samog lijevog kraka Lučičkog potoka, sjeverozapadno oko 1350 m od sela Lučica. Od izvora Lučičko vrelo, prema istoku, nastavlja se dolinom Lučičkog potoka do kote 1266 mnm odakle naglo skreće na jugozapad do sela Lučica. U blizini sela Lučica prolazi asfaltni put koji je povezan sa magistralom između Rožaja i Ribarica. Uzvodno od sela Lučica pa sve do izvorišta takođe postoji put koji je makadamski tj. lokalni seoski i šumski put. Čitav sliv je potpuno nenaseljen što je od izuzetne važnosti za kvalitet vode izvorišta.

Podnosilac zahtjeva navodi da ima u vlasništvu sledeće objekte: vodozahvat na nadmosrkoj visini cca 1147 mnm ispod sela Lučice u pravcu Rožaja sa desne strane puta, cjevovod za transport vode od izvorišta do fabrike za flaširanje vode i fabriku vode koja je locirana u Industrijskoj zoni „Zeleni” Rožaje. Za predmetnu koncesiju podnosilac zahtjeva traži dio voda koji će se koristiti za flaširanje vode u komercijalne svrhe u količini od $Q = 2 \text{ l/s}$.

Pogon za punjenje i flaširanje vode nalazi se na kat. parceli br. 175/2 KO Grahovo I, u zahvatu DUP-a Industrijska zona »Zeleni« u Rožajama.

S obzirom da raspolaže potrebnom opremom neophodnom za obavljanje proizvodnje i flaširanja vode za piće i da u perspektivi ima razvoj širokog spektra srodnih djelatnosti sadašnju organizacionu strukturu želi dopuniti formiranjem nove proizvodne jedinice koja će zahtijevati zapošljavanje potrebnog stručnog kadra neophodnog za realizaciju planiranih aktivnosti.

Podnosilac zahtjeva planira da proširenje poslovanja finansira dijelom iz kreditnih i dijelom iz sopstvenih sredstava.

2. Eksploatacija rječnih nanosa (šljunka i pijeska) iz korita rijeka Lim i Grnčar

U Crnoj Gori trenutno je na snazi Moratorijum na eksploataciju šljunka i pijeska iz rječnih korita, donijet odlukom Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja, aprila 2017. godine. Odluka o Moratorijumu je rezultat:

- › činjenice da je istekla važnost projekata regulacije vodotoka, koji su neophodan zakonski uslov za pokretanje postupka dodjele koncesija;
- › potrebe da regulacioni planovi i koncesioni akti koji iz njih proističu obezbijede eksploataciju u svrhu regulacije vodotoka i garantuju obezbjeđenje javnog interesa;
- › potrebe revitalizacije stanja životne sredine u rječnim koritima, zaštite, očuvanja biodiverziteta, a posebno ribljih staništa, ribljeg fonda i kvaliteta voda;
- › analize da obustava eksploatacije ne može izazvati poremećaje na tržištu – nestašicu ovog građevinskog materijala, a posebno imajući u vidu sve veću ponudu i kvalitetno i cjenovno konkurentnog materijala iz kamenoloma.

Izuzetno, saglasnost za eksploataciju izdaje se samo u svrhu interventnih radova, poput uklanjanja uskih grla u koritima rijeka i slično, čije bi odlaganje moglo prouzrokovati štetne posljedice. U skladu sa važećom zakonskom regulativom, aktivnosti pri eksploataciji rječnog nanosa se tretiraju kao uređenje korita rijeka, pa je jedan od zadataka Plana i definisanje kriterijuma i ograničenja, kao i smjernica za njihovu realizaciju.

Shodno članu 134 tačka 9 Zakona o vodama predmet koncesije na javnom vodnom dobru je i eksploatacija rječnih nanosa, ako je procijenjena količina nanosa na ležištu veća od 1.000 m^3 , a što je u skladu sa čl. 6 stav 1 i 2 Zakona o koncesijama uređen način i postupak dobijanja koncesije za korišćenje prirodnih bogatstava.

Plan eksploatacije rječnih nanosa (šljunka i pijeska) iz korita rijeka Lim i Grnčar kao i odabir lokacija za eksploataciju obrađen je shodno Planu za održivu i optimalnu eksploataciju rječnog nanosa (šljunka i peska) iz korita rijeka Lim i Grnčar, koji je urađen u sklopu Komponente 1 projekta Priprema idejnog projekta za odbranu od poplava, rehabilitaciju i navodnjavanje u

slivu rijeke Lim uticaja klimatskih promjena i održivog korišćenja prirodnih resursa i procjena uticaja klimatskih promjena na podzemne vode u slivu rijeke Drine u Crnoj Gori. Projekat se realizuje u sklopu projekta WBDRB- Upravljanje slivom rijeke Drine na zapadnom Balkanu, finansiran od strane GEF-a Globalnog fonda za životnu sredinu. Svrha WBDRB ovog projekta je unapređenje mehanizama i kapaciteta Crne Gore, Srbije i Bosne i Hercegovine za upravljanje slivom rijeke Drine, imajući u vidu i klimatske promjene.

Osnovni cilj eksploatacije u predmetnom Planu je definisanje područja za eksploataciju rječnog nanosa, kao i procjena optimalnih količina za eksploataciju u odnosu na stanje režima proticaja i režima nanosa. U ovom planu dat je predlog optimalnih lokacija bagerovanja, procjena raspoložive količine materijala kao i dozvoljen obim bagerovanja s obzirom na režim vodotoka, definisan na osnovu osnovnih načela, uz korišćenje raspoloživih podloga i tehničke dokumentacije.

Bagerovanje nanosa iz rječnog korita Lima i Grnčara ima dugoročan karakter, obzirom da je u pitanju obnovljiv prirodni resurs. Stoga je veoma važno sagledati i dinamiku eksploatacije aluvijalnog nanosa iz toka, kao i uticaja ove aktivnosti na životnu sredinu.

Sa aspekta gazdovanja nanosom od posebnog je interesa determinisanje ukupnih eksploatacionih rezervi duž toka Lima i Grnčara kao i pogodnosti pojedinih dionica za bagerovanje nanosa iz rječnog korita i priobalja.

Osnovni kriterijumi, korišćeni za izbor lokacija za eksploataciju nanosa pri izradi ovog Plana su: potreba ujednačavanja režima protoka i nanosa na lokalitetu u cilju smanjenja rizika od poplava, blizina saobraćajnica i uspostavljanje ravnotežnog stanja sa susjednim rječnim dionicama bez opasnosti od erozionih procesa.

U predmetnom planu dat je predlog optimalnih lokacija bagerovanja, procjena raspoložive količine materijala kao i dozvoljen obim bagerovanja s obzirom na režim vodotoka, definisan na osnovu osnovnih načela, uz korišćenje raspoloživih podloga i tehničke dokumentacije.

Za rijeku Grnčar planom su predložene 3 lokacije za eksploataciju rječnog nanosa, i to: Grnčar I, Grnčar II i Grnčar III.

- **Lokalitet Grnčar I (62)** – stacionaža km 2+900 do 3+500, dužina lokacije 600m, količina nanosa za eksploataciju 1.792 m³/god.
Lokalitet Grnčar I nalazi se oko 2 km uzvodno od Gusinja, u koritu rijeke Grnčar. Eksploatacija materijala je moguća sa lijeve obale i iz korita vodotoka.
- **Lokalitet Grnčar II (63)** – stacionaža km 5+300 do 6+300, dužina lokacije 1000m, količina nanosa za eksploataciju 2.358 m³/god.
Lokalitet Grnčar II nalazi se oko 5,5 km uzvodno od Gusinja, u koritu rijeke Grnčar, nizvodno od državne granice sa Albanijom. Eksploatacija materijala je moguća sa lijeve i desne obale i iz korita vodotoka.
- **Lokalitet Grnčar III (64)** - km stacionaža 1+300 do 2+500, dužina lokacije 1200m, količina nanosa za eksploataciju 632 m³/god.
Lokalitet Grnčar III nalazi se u neposrednoj blizini Gusinja (uzvodno), u koritu rijeke Grnčar. Eksploatacija materijala je moguća iz sa lijeve i desne obale vodotoka.

Za rijeku Lim planom je obuhvaćeno 10 lokacija za eksploataciju rječnog nanosa, i to: Zaton, Pašića Polje, Srđevac, Lukavice, Luge, Donja Ržanica, Vinicka, Navotina, Lukin Vir i Lug Rakića.

- **Lokalitet 1 Zaton** – stacionaža km 32+000 do 33+748, dužina lokacije 1748m, količina nanosa za eksploataciju 3.002m³
Eksploataciono polje je u koritu rijeke Lim, u blizini naselja Zaton, nizvodno od mjesta Sakate. Eksploatacija se može vršiti sa desne obale i iz korita vodotoka. Sa Bijelim Poljem od kojeg je udaljena oko 12 km je povezan magistralnim putem Berane – Ribarevina.

- **Lokalitet 2 Pašića Polje** – stacionaža km 36+640 do 37+469, dužina lokacije 829m, količina nanosa za eksploataciju 5.566m³
Eksploataciono polje je locirano na desnoj, konveksnoj obali, nasuprot uliva rijeke Brzave.
- **Lokalitet 3 Srđevac** – stacionaža km 41+485 do 41+800, dužina lokacije 315m, količina nanosa za eksploataciju 2.736m³
Lokalitet Brzavski most-Srđevac nalazi se u neposrednoj blizini naselja Slatina, između Brzave i Srđevca, a granice su mu Spomen česma u Srđevcu i nizvodno tačka koja je 300m uzvodno od Brzavskog mosta.
- **Lokalitet 4 Lukavice** – stacionaža km 43+219.80 do 43+674.95, dužina lokacije 445m, količina nanosa za eksploataciju 3.962m³
Lokalitet Lukavice se nalazi u blizini naselja Bioča, u zoni uliva rijeke Lješnice.
- **Lokalitet 5 Luge** – stacionaža km 56+800 do 57+780, dužina lokacije oko 1000m, količina nanosa za eksploataciju 9.623m³
Ovaj lokalitet se nalazi u neposrednoj blizini puta Berane-Andrijevice na oko 1 km od Berana a eksploatacija rječnog nanosa je predviđena sa desne i lijeve obale i iz korita.
- **Lokalitet 6 Donja Ržanica** – stacionaža km 58+561 do 60+637, dužina lokacije 2076m, količina nanosa za eksploataciju 14.387m³
Lokalitet Ržanica II ili Donja Ržanica se proteže od klisure nizvodno u dužini 3000m do lokacije d.o.o."Luge" sa desne obale korita rijeke Lim. Na ovom potezu se ulivaju u Lim bujični vodotoci Bijedanaj, Bistrica i Kaluđerska rijeka koji imaju znatnu produkciju nanosa.
- **Lokalitet 7 Vinicka** – stacionaža km 61+000 do 61+400, dužina lokacije oko 400m, količina nanosa za eksploataciju 4.151m³
Ova lokacija je nizvodno od naselja Vinicka i uliva Viničke rijeke. Težište eksploatacije je lijeva obala Lima. Uzvodno od uliva Viničke rijeke je veliki sprud.
- **Lokalitet 8 Navotina** - stacionaža km 61+800 do 62+600, dužina lokacije 800m, količina nanosa za eksploataciju 5.660m³
Lokacija je uzvodno od uliva Vinicke rijeke, u zoni naselja Navotina koje je na desnoj obali Lima. Eksploatacija je moguća na lijevoj i desnoj obali prosijecanjem rječnih krivina.
- **Lokalitet 9 Lukin Vir** – stacionaža km 66+939 do 68+200, dužina lokacije 1261m, količina nanosa za eksploataciju 6.245m³
Lokalitet Lukin Vir nalazi se oko 4 km nizvodno od Andrijevice u koritu rijeke Lim. Predviđena je eksploatacija iz korita rijeke.
- **Lokalitet 10 Lug Rakića** – dužina lokacije 850m, količina nanosa za eksploataciju 1.900m³
Lokalitet Lug Rakića nalazi se 5 km nizvodno od centra grada Bijelo Polje, naselje Rasovo, opština Bijelo Polje. Planirana je eksploatacija na desnoj obali i iz korita rijeke.

Zbog svega navedenog količine dostupne za eksploataciju preporučene ovim dokumentom treba shvatiti kao indikativne i njihovu validnost treba provjeravati tokom narednih godina i po potrebi korigovati, imajući u vidu imperativ da se eksploatacija mora vršiti u skladu sa Projektom regulacije i uslovima na terenu, dakle dinamikom koja je prilagođena dinamici obnavljanja materijala.

2.1. Lokacije i planirana količina za eksploataciju materijala iz vodotoka Grnčar

Na osnovu rezultata hidrauličke analize usvojeni su mogući kapaciteti za eksploataciju rječnog nanosa na tri razmatrane lokacije. Ukoliko se ne preduzmu dodatni regulacioni radovi mogu se eksploatisati minimalne količine prikazane u tabeli.

Tabela br.1

Redni br. lokaliteta	Naziv lokaliteta	Stacionaža (km)	Količina nanosa za eksploataciju (m³/god)
1	Grnačr I	km 2+900 do 3+500	1.792
2	Grnčar II	km 5+300 do 6+300	2.358
3	Grnčar III	km 1+300 do 2+500	632
Ukupno			4.782

Ukoliko se izvrši zaštita korita na kompletном potezu ove količine mogu biti znatno veće što bi svakako doprinelo zaštiti Plavskog jezera od zasipanja i smanjilo ili potpuno eliminisalo rizik od plavljenja poljoprivrednih površina.

Pri tome su kao kriterijum poslužili profili u zoni lokacije sa nižim vrijednostima taloženja. Generalno se može zaključiti da Grnčar na razmatranom potezu treba produbiti i zaštititi obale od erozije pošto veći dio toka uzvodno od mosta u Gusinju ima bujični karakter.

Kao što je u studiji za Plavsko jezero već predloženo, formiranjem akumulacionog prostora za nanos bi se postigli višestruki efekti. Kontrolisanom eksploatacijom bi se umanjio efekat zasipanja Plavskog jezera i spriječilo devastiranje okolnog terena. Pragovi i druge regulacione građevine od gabiona bi pored zaštite regulisanog profila potrošili značajan dio krupnozrnog agregata koji se u postojećim uslovima nekontrolisano odlaže.

2.2. Lokacije i planirana količina za eksploataciju materijala iz vodotoka Lim

Na osnovu rezultata hidrauličke analize procijenjeni su mogući kapaciteti za eksploataciju rječnog nanosa na deset razmatranih lokacija. Spisak lokacija, njihov položaj i procijenjena količina prikazani su u sledećoj tabeli.

Tabela br.2

Redni br. lokaliteta	Naziv lokaliteta	Stacionaža (km)	Količina nanosa za eksploataciju (m³/god)
1	Zaton	32+000 do 33+748	3002
2	Pašića Polje	36+640 do 37+469	5566
3	Srđevac	41+485 do 41+800	2736
4	Lukavice	43+219.80 do 43+674.95	3962
5	Luge	56+800 do 57+780	9623
6	Donja Ržanica	58+561 do 60+637	14387
7	Vinicka	61+000 do 61+400	4151
8	Navotina	61+800 do 62+600	5660
9	Lukin Vir	66+939 do 68+200	6245
10	Lug Rakića	dužina lokacije 850m	1900
Ukupno			54.230

Ukupna procijenjena količina nanosa koja se u toku godine može eksploatisati sa predloženih lokaliteta na Limu iznosi 54.230 m³.

Dodatnim regulacionim radovima u koritu rijeke Lim, prvenstveno na dionicama sa izraženom erozijom, količine nanosa za eksploataciju na datim lokacijama mogu se uvećati.

2.3. Generalne smjernice za eksploataciju

Sadašnja situacija u pogledu eksploatacije pijeska i šljunka iz korita i priobalja rijeka Lim i Grnčar može se ocijeniti kao nezadovoljavajuća, kako u pogledu planiranja lokacija tako i u pogledu kontrole stvarno izvršenog obima iskopa materijala. Stoga u narednom periodu treba poštovati sledeće uslove za eksploataciju materijala:

- › bagerovanje materijala iz korita i priobalja vodotoka se mora obavljati isključivo na osnovu Projekta eksploatacije (tehnička dokumentacija urađena prema geodetskim podlogama ne starijim od šest mjeseci).
- › eksploataciju materijala vršiti u projektovanim granicama, označenim na situacionom planu i profilima, sa tolerancijom od projektovane nivelete od oko ± 0.5 m.
- › iskop iz rječnog korita vršiti u uzvodnom smjeru, a od granice kinete u rječnom toku ka regulacionoj liniji na obali.
- › izvađeni materijal deponovati izvan domašaja velikih voda (najmanje iznad nivoa desetogodišnje velike vode).
- › jalovinu iskopanu na sprudovima deponovati u otoke, starače i depresije, tako da se ne smanjuje proticajni profil i pogoršavaju uslovi tečenja velikih voda.
- › eksploatacija materijala ne smije da ugrozi stabilnost i funkcionalnost objekata u rječnom koritu i stabilnost obala.
- › eksploatacija materijala mora biti u funkciji zaštite prirodne sredine.
- › obavezno je snimanje rječnog korita prije i po završenoj eksploataciji materijala.

Na ovaj način dobijaju se podaci ne samo o količini izvađenog materijala, već to predstavlja podlogu za praćenje obnavljanja rezervi na potezu eksploatacije.

Sa aspekta gazdovanja nanosom, od posebnog je interesa determinisanje ukupnih eksploatacionih rezervi duž rječnog toka, kao i pogodnosti pojedinih dionica za bagerovanje iz rječnog korita i priobalja. Sadašnje stanje rječnog korita i priobalja, kao i raspored sprudova i degradiranih zona u priobalju nastali su u dugoročnom procesu interakcije prirodnih i antropogenih faktora.

U prošlosti nije vođeno računa o ovoj interakciji, niti su postojale ozbiljne regulacione intervencije usklađivane sa problematikom eksploatacije materijala iz rječnog korita i priobalja. Takođe, posebno treba voditi računa da se eksploatacija rječnog nanosa vrši sa vodnog zemljišta samo na određenim lokalitetima, u cilju očuvanja i / ili poboljšanja vodnog režima, uz poštovanje uslova zaštite podzemnih voda i životne sredine.

2.4. Uslovi za plansku i kontrolisanu eksploataciju rječnih nanosa

Eksploatacija rječnih nanosa iz obnovljivih i neobnovljivih ležišta vrši se na osnovu vodne saglasnosti i ugovora o koncesiji, u skladu sa Zakonom o vodama. Prije pribavljanja vodne saglasnosti, potrebno je u skladu sa Zakonom o koncesijama sprovesti postupak kojim je uređen način dobijanja koncesije za korišćenje prirodnih bogatstava.

Zainteresovano lice može podnijeti zahtjev nadležnom organu za pokretanje postupka dodjele koncesije za lokaciju iz predmetnog plana. Uz zahtjev, za potrebe izrade Koncesionog akta, podnosi i Projekat eksploatacije rječnog nanosa i kopiju plana parcele, a po potrebi i dokaz o pravu svojine, odnosno pravu korišćenja odgovarajuće nepokretnosti, kao i ostalu dokumentaciju neophodnu za izradu navedenog akta.

II. Postupak za davanje koncesije

Na osnovu čl. 17 Zakona o koncesijama, postupak za davanje koncesija pokreće nadležni organ izradom koncesionog akta, u skladu sa predmetnim planom. Postupak iz čl. 17 stav 1 navedenog zakona može se pokrenuti i na inicijativu zainteresovanog lica.

Postupak od strane zainteresovanog lica pokreće se zahtjevom. Uz zahtjev, zainteresovano lice podnosi Upravi za vode podatke i informacije potrebne za pripremu koncesionog akta, shodno odredbama čl. 19 Zakona o koncesijama.

Ako nadležni organ ocijeni da je inicijativa prihvatljiva, odrediće rok podnosiocu inicijative za deponovanje procijenjenih sredstava za izradu koncesionog akta, uključujući izradu tenderske dokumentacije, nacрта ugovora o koncesiji, troškove rada tenderske komisije i troškove sprovođenja javne rasprave.

Uprava za vode je dužna da u roku od 15 dana od dana deponovanja sredstava otpočne pripremu neophodnih akata.

III. Rokovi za objavljivanje javnog oglasa

Postupak za davanje koncesije pokreće Uprava za vode izradom Koncesionog akta, u skladu sa godišnjim planom iz čl. 7 Zakona o koncesijama. Takođe, kao što je već navedeno, postupak se može pokrenuti i inicijativom zainteresovanog lica.

Koncesioni akt usvaja Vlada Crne Gore, s tim što prethodno, prije njegovog dostavljanja na usvajanje, Uprava za vode organizuje i sprovodi javnu raspravu u roku od 15 do 30 dana od dana upućivanja javnog poziva za javnu raspravu.

Nakon usvajanja Koncesionog akta, Uprava je dužna da objavi Javni oglas za davanje koncesija u oblasti voda, u skladu sa zakonom.

Rok na koji se daje koncesija određuje se na osnovu predmeta koncesije, vremena potrebnog za povrat investicija i ostvarivanje dobiti po osnovu koncesione djelatnosti.

Rok trajanja koncesije za korišćenje dijela voda za flaširanje, odnosno pakovanje ili doremanje vode u komercijalne svrhe ne može biti duži od trideset (30) godina.

Rok trajanja koncesije za eksploataciju rječnih nanosa ne može biti duži od pet (5) godina.

IV. Spisak propisa koji se primjenjuju na postupak davanja koncesija i vršenje koncesione djelatnosti

Uslovi davanja koncesija za korišćenje prirodnih resursa u državnoj svojini, uređeni su sledećim zakonima i podzakonskim aktima:

- Zakon o koncesijama ("Sl. list Crne Gore", br. 08/09 i 73/19);
- Zakon o vodama ("Sl. list RCG", br. 27/07 i "Sl. list CG", br. 32/11, 48/15 i 52/16, 55/16, 02/17, 80/17 i 84/18);
- Zakon o finansiranju upravljanja vodama ("Službeni list CG", br. 65/08, 74/10, 40/11);
- Strategija upravljanja vodama Crne Gore (2017);
- Zakon o slatkovodnom ribarstvu i akvakulturi ("Službeni list CG", br.17/18);
- Uredba o načinu kategorizacije i kategorijama vodnih objekata i njihovom davanju na upravljanje i održavanje („Sl. list Crne Gore", br.15/08);
- Odluka o visini i načinu obračunavanja vodnih naknada i kriterijumima i načinu utvrđivanja stepena zagađenosti voda („Sl. list Crne Gore“, br. 29/09);
- Uredba o bližem načinu sprovođenja postupka javnog nadmetanja u otvorenom i dvostepenom postupku davanja koncesija („Sl. list Crne Gore“, br. 67/09);
- Pravilnik o sadržaju zahtjeva i dokumentaciji za izdavanje vodnih akata, načinu i uslovima za obavezno oglašavanje u postupku utvrđivanja vodnih uslova i sadržaju vodnih akata („Sl. list Crne Gore“, br.07/08);
- Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja Registra ugovora o koncesijama („Sl. list Crne Gore“, br. 47/09).